

УДК 392.51(477.86/.87+477.83)
DOI <https://doi.org/10.15407/nz2023.03.542>

ДАРУВАННЯ БАЛЬЦЯ У ТРАДИЦІЙНІЙ ВЕСІЛЬНІЙ ОБРЯДОВОСТІ БОЙКІВ

Галина ГАФІЧ

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-5018-5158>
аспірантка,

ЛНУ ім. Івана Франка,
кафедра української фольклористики
імені академіка Філарета Колесси,
вул. Університетська, 1, 79000, м. Львів, Україна,
e-mail: hakavchyn@gmail.com

Створенню сім'ї українці завжди надавали великого значення. У специфіці весільного обряду відбилися народна мораль, звичаєве право, етичні норми та світоглядні уявлення, що формувалися протягом століть. З плином часу весільна обрядовість зазнає змін. Це не оминуло і бойків Самбірського (колишнього Турківського) району, адже й справді в ХХІ столітті елемент традиційності на українських весіллях суттєво знизився. Однак весільна традиція Бойківщини зберегла ще досить багато реліктових явищ, які ми можемо втратити. Саме тому *актуальність* статті полягає у висвітленні ритуалу дарування бальця, який є реліктовим явищем у весільній обрядовості та досі побутує на західних теренах.

Об'єктом дослідження є бойківський весільний ритуал дарування бальця та пісні, що його супроводжують, а предметом — особливості його побутування на Західній Бойківщині та специфіка пісенних творів, які виконувалися під час цього дійства.

Джерельну базу складають власні польові записи, зроблені упродовж 2019—2020 років на території Турківського району Львівської області, що становить новизну дослідження, та опис дарування бальця, вміщений у книзі Йосипа Лозинського «Руское весіле», яка вийшла друком у Перемишлі 1835 року, а згодом була перевидана під назвою «Українське весілля» (1992).

У статті застосовано такі методи дослідження: культурологічний, порівняльно-історичний (для розуміння трансформації обряду), описовий, експедиційний (для вивчення його локально-територіальних рис), а також метод теоретичних узагальнень.

Ключові слова: весільний обряд, дарування бальця, весільний фольклор, Бойківщина, ладканка, коломийка, свашки, національна культура спадщина.

Halyna HAFYCH

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-5018-5158>

Graduate student, Ivan Franko National University

Department of Ukrainian folkloristics

named after Academician Filaret Kolessa

I University St., 79000, Lviv, Ukraine

e-mail: hakavchyn@gmail.com

PRESENTING BAILETS IN THE TRADITIONAL WEDDING CEREMONY OF BOYKOS

Ukrainians have always been paying utmost attention to starting a family. Folk morality, customary law, ethical norms and worldview perception formed for years are reflected in the peculiarities of wedding ceremony. Within the time flow wedding rituals have undergone inevitable changes. The Boykos of Sambir district (former Turka district) are not an exception, as the element of tradition at Ukrainian weddings has eventually significantly decreased in the 21st century. However, the wedding tradition of Boyko region saved a lot relic notions. Therefore, the relevance of this article lies in highlighting the ritual of presenting bailets that is a relic notion in wedding ceremony and still happens in the western area.

The object of the research is a Boyko wedding ritual of presenting bailets and songs that are following it.

The subject is the peculiarities of the ritual of presenting bailets existence in Western Boyko region and specifics of songs performance during this action.

The source database of current research includes personal field notes made during 2019—2020 in Sambir district (former Turka district) of Lviv region (the same is considered a research novelty) and description of presenting bailets to groom's mother that is mentioned in book of Y. Lozynskyi Russian wedding that was published in Przemyśl in 1835 and later republished by R. Kyrychiv with the title Ukrainian wedding.

The methods of research are used in the article are the following cultural, contrastive historical (for understanding the ritual transformation), descriptive, expeditionary (for studying its local features) methods and the method of theoretical generalizations.

Several works of Ukrainian researchers discuss wedding rituals of Boyko region. Separate recordings from this region are included into two volume edition of Wedding, generalized material appeared in collective monography Boyko region, some aspects can be found in historic-ethnographical researches by Borysenko V, Marchuk Z., Vovk F. and others. Several researches are dedicated to Boyko wedding rituals and traditions of separate settlements, in particular V. Hnatiuk, Yu. Kmit, Z. Kuzelia, Sokil V., Sokil H. and others.

Modern researches focus their attention in particular on reflection of separate rituals of wedding event. Periwinkle ritual is the most highlighted in works of researchers, it is represented in Boykos wedding culture in particular bright way. Such researchers as L. Bolibruch, L. Hlavatska, T. Lenio, Z. Sulha. Song materials of Boykos wedding is represented in works of M. Shubravska, O. Pravdiuk, V. Hoshovskiy, P. Zborovskiy, L. Yefremova, however, from the mentioned topic of research in these works find only separate texts of ladkankas. The significance of this work is very high as for scientific point of view of that time and for modern too.

Keywords: wedding ceremony, the ritual of presenting bailets, wedding folklore, Boyko region, ladkanka, kolomyika, the Matrons of Honor, national cultural heritage.

Вступ. Сучасні дослідники народної творчості звертають активну увагу на вивчення тих жанрів усної словесності, які вповні зберегли світоглядні позиції давніх українців. Ці явища народної культури дійшли до нас через століття разом з обрядовими кодами, уцілівши або ж зазнавши певних трансформацій, а тому вони вимагають детального вивчення та прочитання. Одним з них є весільна обрядовість бойків, яка становить одну з складових загальноукраїнської культури зі своїми закономірностями, регіональними та локальними ознаками.

Низка праць українських дослідників стосується весільної обрядовості Бойківщини. Окремі записи з цього регіону поміщені у двотомнику «Весілля» [1], узагальнений матеріал увійшов у колективну монографію «Бойківщина» [2], деякі дотичні аспекти знаходимо в історико-етнографічних дослідженнях Федора Вовка «Шлюбний ритуал та обряди на Україні» [3], Валентини Борисенко «Весільні звичаї та обряди на Україні» [4], Зоряни Марчук «Генеалогія українського весілля» [5] та інших. Багато розвідок присвячено бойківським весільним обрядам і звичаям окремих населених пунктів: «Бойківське весіле в Мшанци» Володимира Гнатюка [6], «Бойківське весіле в Гвіздци» Юрія Кміта [7], «Бойківське весіле в Лавочнім» Зенона Кузеля [8], «Бойківське весілля в Доброгостові» Володимира Левинського [9], «Бойківське весілля із села Довге на Дрогобиччині» у записях Василя Сокола і Ганни Сокіл [10] та інші.

Сучасні дослідники в основному зосереджують свою увагу на відображенні окремих обрядів весільного дійства. Найбільш висвітленим є барвінковий обряд, який у бойківській весільній культурі репрезентований в особливо яскравій формі. До цієї теми зверталися такі науковці, як: Ліна Болібрux [11], Людмила Главацька [12], Таїса Леньо [13], Зеновія Шульга [14]. Пісенний матеріал бойківського весілля представлений студіями Марії Шубравської та Олександра Правдюка [1], Володимира Гошовського [15], Петра Зборовського [16], Людмили Єфремової [17], однак зі зазначеної теми в цих розвідках знаходимо лише поодинокі тексти ладканок.

Варто наголосити, що в науковій літературі збереглися лише згадки про «балець» і майже немає детального його опису. Нам удалося віднайти подібний обряд, який ще свого часу зафіксував Й. Лозинський, поміщений у книзі «Руское весі-

ле» (1835), перевиданій під назвою «Українське весілля» (1992) [18]. Вагомість цієї публікації досить висока як для тогочасної, так і сучасної наукової думки. По-перше, це була одна з ранніх публікацій українською народною мовою на західноукраїнських землях, по-друге, вона містила досить детальний опис весільних обрядів, та найголовніше, в ній були поміщені тексти весільних пісень, якими супроводжувалися весільні дії. «Але порівняно з багатьма фольклорно-етнографічними публікаціями доби романтизму, книжка Й. Лозинського, як зауважив Р. Кирчів, вигідно вирізняється докладними посиланнями на використані фактологічні моменти і текстові вибірки з інших праць з відповідним значенням їх сторінок. Для того часу, коли нерідко без будь-яких посилань на автора передруковувалися чужі публікації і записи, таке уважне ставлення до праць попередників було свідченням наукової і редакторської сумлінності Й. Лозинського» [18, с. 16]. Для нашого дослідження ця книга є цінною тим, що в ній зафіксований обряд дарування бальця. Саме завдяки вказаній праці можемо простежити його тяглість і трансформацію. У цій розвідці вміщені записи із території Мостиського, Яворівського районів Львівської області. Однак «не виключена можливість, що деякі записи Й. Лозинського походять і з інших сусідніх сіл, але «епіцентром збирання того польового матеріалу, що ліг в основу книжки «Руское весіле», стало, напевне, с. Радохинці» [18, с. 18]. Йдеться про те, що тут є записи з сіл, які вже належали до Самбірського району. Зважаючи на побутування цього обряду на Західній Бойківщині припускаємо, що фіксації цього дійства могли походити з пограниччя Надсяння і Бойківщини.

Мета статті полягає у висвітленні локальних особливостей весільного обряду дарування бальця та пісень, що його супроводжують, оскільки таке явище й досі існує у весільній обрядовості Західної Бойківщини. То ж, спираючись на сучасні записи та матеріали Й. Лозинського, спробуємо відтворити цю частинку весільного дійства, простежити його трансформації.

Основна частина. Дарування бальця — це один з елементів обрядодії, який належить до власне весільного етапу та символізує першу зустріч свекрухи з невісткою. Оскільки у весільному поїзді мати молодого не мала права брати участі, її роль зводи-

лась до очікування та ширшої зустрічі нової господині вдома. Мати тут постає як хранителька домашнього вогнища, яка і веде молоде подружжя за стіл на гостину [18]. Цей обряд у структурі весільної драми відбувався після зустрічі зятя з тещею та тужливого прощання дівчини зі своєю домівкою:

*Огляднися, мати,
Кого нема в хаті?
Всі дівонькі в таночок ідуть,
Мого діятка не ведуть:
— Питаю я вас, дівонькі
Чи не бачили-сьте Марисенькі?
— Ой бачили ми Марисю,
У свикорка за столом,
За скрипоньками не чує,
За слезоньками не бачит* [18, с. 147].

Як уже мають іти до молодого, то старостина (приданка) домовляється про подарунок, який на знак подяки за чоловіка молода підносила свекрусі та бабі молодого (якщо була). Він був у вигляді відрізу домотканого полотна, з якого можна було пошити одяг, або ж великий обрус [6, с. 28], що у бойківській весільній традиції отримав назву «бальця» (балець)¹. З розвитком моди та провідних технологій тканина, відріз якої дарують, дещо змінилася, проте назва та хід дійства досі збереглися, зокрема, у селі Либохора Турківського району. При цьому ладкали так:

*Мати сина годувала,
Щоби в бальці танцювала,
А хто сина не годує,
Той у бальці не танцює*².

Мати нареченої в цей час виносила полотно, а старостина його взяла і відразу все весілля рушає з місця та йде до молодого, «єдно ся родичі та кривні молоді зістають вдома» [18, с. 148].

Як ідуть, питаються дівчата молоді: «Мариська, где ключи?» [18, с. 148]. А вона відповідає:

*На горі в вісі,
Ходіт дівойки за мнов всі* [18, с. 148].

Тими словами вона зичить, щоб всі дівчата скоро за нею вийшли заміж. Парубоча ж громада робила з цього жарти:

*На горі в сімени
Бодай-сьте всі посивіли* [18, с. 148].

Як весілля віддалилося від хати, то молодий з дружною вертаються до хати тричі. Перші два рази ідуть лише до порога, на третій же заходять до хати та дякують батькам за доньку і просять до себе на весілля:

*Дякуємо вам, люди!
За хліб, за сіль, за горівку,
І за хорошу дівку* [18, с. 148].

Після цього доганяють своїх боярів. Як прийдуть під двері дому молодого то просять матір, щоб їм відчинила двері або ж вийшла до них, при цьому співають:

*Вийди до нас, матінонько!
Приїхало діятонько;
Малась перше єдноє,
Тепер маєш аж двоє* [18, с. 150].

Свекруха часто відповідає, що вона ще сама має багато сил і невістка їй не потрібна, однак згодом виходить з хати в оберненім баранячій кожусі. Обернений кожух означає зичення молодим міцності та багатства, аби їм ся збіжжя так родило, як густо волосся в кожуху [18, с. 150]. Подібне дійство зустрічі свекрухою невістки записав і Ю. Кміт, проте згадки про сам обряд дарування бальця у його розвідці не знаходимо. Висвітленим у його праці є лише взяття приданого (подушки, обруси, плахти і дві хлібини), яке наречена надбала [7, с. 98].

Зустріч наречених супроводжувалася ще безлічно магичних дій, що, як вважалося, матиме вплив на їхнє сімейне життя. Наприклад, обов'язковими атрибутами, з якими мати нареченого вітала молодих, були хліб та вода. Це насамперед має відгомони господарської вдачі бойків та сприяє тому, щоб у будинку новоствореної сім'ї ніколи не закінчувалися хліб і вода, адже, як говорить народне прислів'я, «Де хліб та вода, там нема голода». Для того, щоб рід тримався купи і був достаток, всіх присутніх обсіпали пшеницею, солодощами та монетами. Виконання цих символічних дій належало старості та приданці, які були одними з найголовніших чинів на весіллі³. Вар-

³ Запис Гафич Галини 17 січня 2020 р. у с. Либохора Самбірського району (колишнього Турківського) Львівської області від Цимбір Марії Миколаївни, 1963 р. н., осв. вчитель початкових класів.

¹ Запис Гафич Галини 17 січня 2020 р. у с. Либохора Самбірського району (колишнього Турківського) Львівської області від Цимбір Марії Миколаївни, 1963 р. н., осв. вчитель початкових класів.

² Запис Гафич Галини 17 січня 2020 р. у с. Либохора Самбірського (колишнього Турківського) району Львівської області від Цимбір Марії Миколаївни, 1963 р. н., осв. вчитель початкових класів.

то зазначити, що назва «приданка» є унікальною в українській весільній традиції. Пов'язана вона з іменуванням майнового або грошового внеску родини нареченої в нову сім'ю, який на досліджуваній території мав назву «придане». Проте роль приданки на весіллі не зводилась лише до принесення приданого, а радше до ролі старостини, чин якої закріплено у різних етнографічних регіонах України, хоч і з відмінною номінацією. Вона виступала розпорядницею весілля на рівні зі старостою, у всьому допомагала йому. Після вищезазначених ритуалів, що відбувалися біля дому молодого, мати кладе нареченій на голову два осухи (хліб), накриває її себе бальцем і так обидві разом входять до світлиці [18, с. 150].

Коли мати молодого, бабуся (якщо є) та молода зайшли до хати, вони обмотувались цим полотном, брали з собою старосту та затанцювали з ним «круглого танця». Якщо ж свекрусі сподобався балець, то вона співала:

*Не жаль ми, не жаль,
Жи я з газдов спала,
Жи я собі у свої свахи
Файний балець дістала* [6, с. 28].

У протилежному ж випадку співала так:

*Ішлам з лужка, напилам ся,
Найшла м гатки — завилам ся.
Подивися, пане Йване,
Яке сьлічне завиване* [6, с. 28].

До того ж, приспівувалися спеціальні співанки. Як відомо, загальнопоширеним жанром, який представляє весільну пісенність бойківського краю, є коломийка. Це В. Гнатюк зауважив, що це «вузькорегіональний народнопісенний жанр, який має усталену мелодію, виконується як приспівки до танцю чи якихось свят або обрядів. Коломийка властива для Карпат і Прикарпаття — це провідний жанр у місцевому пісенному фольклорі» [19, с. 158]. Проте варто розмежовувати коломийки, що стосуються конкретного обряду та загальні коломийки до танцю. В нашому випадку можемо говорити лише про коломийки до танцю, бо творів, які б стосувалися безпосередньо цього обряду, нам не вдалося зафіксувати. Важливим є і той факт, що були занотовані численні назви ритмомелодичних варіантів коломийок, які мають локальну прив'язку, зокрема трапляється

ської області від Цимбір Марії Миколаївни, 1963 р. н., осв. вчитель початкових класів.

ся і либохірська коломийка. Саме її виконували під час танцю. Затанцювавши, мати молодого біла цим відрізом полотна музикантів, що також спрямоване на народження хлопців у новоствореній сім'ї. При цьому примовляла:

*На пець межи горці,
Аби ся родили самії хлопці* [18, с. 150].

Хліби ставили на стіл, звалися вони «Настільниками». Староста обов'язково мав їх покряяти та роздати всім весільним гостям [18, с. 151].

Потім показує староста свекрови невістку, котру він для його сина вибрав, і йде з нею в танець, але вона криває, а всі в цей час сміються з нього, що вибрав каліку і кричать, щоб направив її ногу. Він декілька разів ніби направляє її ногу, а наостанок дає її гроші, «тим лікарством полічена вона починає гарно танцювати і всі хвалять старосту» [18, с. 152]. Наступним танцює з нею свекор за тим самим звичаєм, а згодом перетанцювують і всі бояри. По тому наказують її робити певну роботу в домі, але хлопці її в усьому перешкоджають, а як виконає все, то згоджуються, що вона гарна господиня, тоді ж приймають її в нову родину та починають частування.

Зіставляючи цей обряд, який був зафіксований понад півтора століття тому, із власними польовими матеріалами (2020 р.), можемо припустити, що він суттєво не змінився на сучасному етапі. Щоправда, з плином часу зазнали деяких трансформацій окремі елементи, що були пов'язані з бальцем, а згодом опинилися на деяких інших весільних етапах. Зокрема, втрапилася участь родичів молодії, які вже не залишаються вдома та не приходять пізніше, щоб принести «придане». Також нівелювалося значення кожуха, якого вивертали при зустрічі невістки та її покриванні, про нього залишилися тільки окремі згадки, які нам і вдалося зафіксувати. Досить багато елементів перейшло в обряд покривання нареченої, як, наприклад, покладання хліба нареченій на голову під хустку під час покривання чи кульгання молодії в танці. На сучасному весіллі усе, що відбувається під час покривання нареченої, означає небажання молодії переходити в стан жінки та одягати на голову хустку, а передбачення її працьовитості вже загубилося.

Зазначене обрядове дійство не обходилося і без музичного супроводу. Основним пісенним жанром, який мав на меті коментувати все те, що відбувало-

ся в обряді, було виконання бойківських ладканок. Ладканки — це різновид українських народних пісень з характерним типом мелодії, ритмічної структури, особливостями виконання та поетики тексту [15, с. 196]. У селах Самбірського району виконували ці весільні пісні винятково господині, лише заміжні, старші за віком та найавторитетніші в селі. Найчастіше це були найняті жінки, які зналися на весільних обрядах та вміли гарно співати. На бойківському весіллі їх називали свашками. Все, що відбувається у весільному обряді, ладканка, звичайно, не може передати, адже будь-яка пісня — це лише художній твір, а не сам опис весілля, де все до деталей повинно бути відбите, саме тому ладканка вибирає основне з весільного обряду та «за законами художньої правди змальовує його в поетичному тексті» [16, с. 146]. Якраз у ладканках збереглися відомості про балець, як, наприклад:

1. Мати сина годувала,
Синцю мій величний,
Бальцьові ся радувала,
Балець одиничний⁴.
2. Балець, матірри, балець,
Хоть на мізильний палець.
Ти мати йди в скриню,
Зачери дукатів жминю [20, с. 101].

Наведена цитата підтверджує тезу, що балець дарували матері молодого за те, що вона годувала сина для його майбутньої дружини. Також у тексті підкреслено радість матері («бальцьові ся радувала»), її очікування, як і кожної матері, яка ростить сина, на одержання цього подарунка. До того ж, у ладканці збереглася і характеристика отриманого полотна («балець одиничний»), тобто відріз з домотканого полотна на один костюм, дуже тонко напряденою ниткою.

Ладканки, які виконувалися під час цього обряду, в основному були пошанувального характеру та спрямовувались на подяку матері за те, що вона виростила чоловіка наречений, і наголошували на важливості материнської праці. Водночас у них величається наречений від імені матері — «синцю мій величний»⁵.

⁴ Запис Гафич Галини 17 січня 2020 р. у с. Либохора Самбірського району (колишнього Турківського) Львівської області від Цимбір Марії Миколаївни, 1963 р. н., осв. вчитель початкових класів.

⁵ Запис Гафич Галини 24 листопада 2019 р. у с. Либохора Самбірського району (колишнього Турківського) Львів-

У зв'язку з цим можна зауважити, що, за народними віруваннями, більшого значення надавалося саме народженню та вихованню сина у сім'ї, аніж дочки. Це яскраво простежується з інших ладканок:

1. Мати сина годувала,
Бальцьі ся надіяла;
Ой дайте ж ей балець,
Хоть на мізельний палець [18, с. 148].
2. Чому дари ни даєте?
Ви десь їх ни маєте.
Повідала княгиня,
Же є хусток скриня.
Жеби їх мала,
Та би їх давала,
Сваху-би ни дурила
Та й би її ни зводила.
Є ж у неї дукатів сила,
Вна-би си дарунки купила.
Вна сина годувала,
Бальцю ся сподівала [20, с. 100].

Основний акцент у цих піснях спрямований на важливості народження хлопця і в новоствореній сім'ї, як продовжувача роду, помічника та материного захисника, адже, як кажуть в народі, якщо Бог хоче, щоб жінка була захищена, то посилає їй синочка:

- Мати сина годувала,
Щоби в бальцьи танцювала,
Хлюпці по бальцьови, хлюпці,
Щоби родила хлопці⁶.

Часто в цих піснях звучать мотиви застерегти свекруху від шкоди молодій невістці, адже у традиційній культурі українців свекруха рідко постає приязною до обраниці сина.

- Гуляй, гуляй, свекрушенько,
На ядному місці.
Щоби-сь кривди не робила
Молодій невістці⁷.

На сучасному етапі також спостерігаємо злиття обряду дарування бальця з врученням дарів для всі-

ської області від Павліш (Бугриньць) Марії Миколаївни, 1935 р. н., осв. 5 класів.

⁶ Запис Гафич Галини 24 листопада 2019 р. у с. Либохора Самбірського району (колишнього Турківського) Львівської області від Павліш (Бугриньць) Марії Миколаївни, 1935 р. н., осв. 5 класів.

⁷ Запис Гафич Галини 24 листопада 2019 р. у с. Либохора Самбірського району (колишнього Турківського) Львівської області від Павліш (Бугриньць) Марії Миколаївни, 1935 р. н., осв. 5 класів.

єї родини. Варто розмежувати, що наречена після її покривання обдаровує всю близьку родину молодого, оскільки вона переходить жити в цю родину. А балець традиційно належав лише матері молодого як подяка за майбутнього чоловіка. Зокрема таку плутанину можна простежити на основі ладканок до бальця, які зафіксував П. Зборовський в селі Нижня Яблунька:

*Дістала мати балиць,
Дістала мати балиць
На дві міри й на палиць.
Мечіт го меже гонці,
Мечіт го меже гонці,
Би сі родили хлопці.
Ой дістав братчик балиць,
Ой дістав братчик балиць,
На дві міри й на палиць.
Братчику-голубчику,
Братчику-голубчику,
Посягни й у кишеню.
Посягни й у кишеню.
Посягни й у кишеню.
Та й вийми грошей жменю.
Стало нам дарів, стало,
Стало нам дарів, стало,
Ще й ся сорок зостало [16, с. 148].*

Наведені ладканки наочно показують, що дарування бальця матері-свекрусі та дарів найближчим родичам молодого, як окремих ритуалів, у сучасний період не розмежовуються. Якщо спиратися на записи попередників та власні фіксації, то балець, як уже зазначалося, дарували лише матері нареченого. У зацитованих текстах ладканок спостерігаємо перенесення цієї номінації й для інших членів родини, оскільки вони також отримували подарунок від молоді. Це свідчить про недостатні знання молодого покоління щодо конкретного адресата, якому призначений балець, та зрештою вказує на поступовий занепад цього традиційного весільного ритуалу.

Головними образами у ладканках до бальця є невістка та свекруха, які від цього дня стають однією сім'єю і від них залежить їхнє майбутнє спільне життя. Художня тканина ладканок до бальця наповнена звуконаслідуваннями (*хлюпці...хлюпці*), звертанням (*сину мій, синцю, свекрушенько*), лексичними повторами (*гуляй, гуляй*), зменшено-пестливими словами (*водиця, Богойко*). Вживаються вони для підсилення важливості самого обряду та його учасників, зокрема сина для матері та чоловіка для дружини.

Проте, незважаючи на всі ці трансформації, обряд дарування бальця не втратив своєї важливої змістової наповненості, символіки, а ладканки, які його супроводжують, зберегли основні художні засоби, тематику та жанрову своєрідність обрядових пісень.

Висновки. Із викладеного можна зробити висновки, що обряд дарування хоча й зазнав деяких трансформацій з плином часу, проте зберігся і до сьогодні, не втративши свого основного змістового наповнення та призначення. Досі мати і молода залишаються основними весільними чинами на цьому етапі. Головними мотивами весільних ладканок є величання й прославлення матері молодого за те, що вона виростила сина. Важливу роль у цьому, за нашими спостереженнями, відіграють художні засоби ладканок, підсилюючи емоційний стан, відчуття й сподівання, які передає цей фрагмент весільної драми. Дарування бальця є своєрідним в українській весільній традиції Бойківщини, тому й надалі вартує поглибленого вивчення та активного впровадження фольклористичних досліджень у науковий обіг.

1. *Весілля: у 2-х кн.* Упорядкування текстів, примітки М.М. Шубравської. Нотний матеріал упорядкував О.А. Правдюк. Київ: Наукова думка, 1970. 451 с.
2. *Бойківщина: Історико-етнографічне дослідження.* З.Є. Болтарович, А.Ф. Будзан, Р.П. Гарасимчук та ін.; редкол.: Ю.Г. Гошко (відп. ред.) та ін. Київ, 1983. 304 с.
3. Вовк Ф. *Шлюбний ритуал та обряди на Україні. Студії з української етнографії та антропології.* Київ: Мистецтво, 1995. 354 с.
4. Борисенко В. *Весільні звичаї та обряди на Україні.* Київ: Наукова думка, 1988. 189 с.
5. Марчук З. *Генеалогія українського весілля.* Луцьк, 2006. 360 с.
6. Гнатюк В. Бойківське весіле в Мшанци (Старосамбірського повіта). *Матеріали до українсько-руської етнології.* Львів, 1908. Т. X. С. 1—29.
7. Кміт Ю. Бойківське весіле в Гвіздци (Турчанського повіта). *Матеріали до українсько-руської етнології.* Львів, 1908. Т. X. С. 82—100.
8. Кузеля З. Бойківське весіле в Лавочнім (Стрийського повіта). *Матеріали до українсько-руської етнології.* Львів, 1908. Т. X. С. 121—150.
9. Левинський В. Бойківське весілля в Доброгостові (Дрогобицького повіта). *Матеріали до українсько-руської етнології.* Львів, 1908. Т. X. С. 101—120.
10. Бойківське весілля із села Довге на Дрогобиччині. Зап. В. Сокіл, Г. Сокіл. *Народознавчі зошити.* 2014. № 4. С. 801—816.

11. Болібрух Л. Барвінковий обряд у весільній обрядовості Богородчанщини (За етнографічними матеріалами експедиції 2008 р.). *Народознавчі зошити*. 2008. № 3—4. С. 309—313.
  12. Главацька Л. Барвінковий обряд — один із основних елементів традиційного весілля Східної Бойківщини (Рожнятівщини). *Весільна обрядовість у часі і просторі: матеріали. міжнар. наук.-практ. конф. «Одеські етнографічні читання»*. Одеса, 2010. С. 8—25.
  13. Леньо Т. Бойківсько-закарпатський барвінковий обряд середини ХХ століття (за матеріалами експедицій). *Народна творчість та етнологія*. 2013. № 1. С. 27—32.
  14. Шульга З. *До вінця. Українська весільна обрядодія*. Львів: Априорі, 2009. 168 с.
  15. Гошовський В. *У истоков народной музыки славян*. Москва, 1971. 301 с.
  16. Зборовський П. *Бойківські весільні ладканки*. Львів, 2002. 196 с.
  17. Єфремова Л. *Наспівні українських весільних пісень*. Київ: Наукова думка, 2006. 172 с.
  18. Лозинський Й. *Українське весілля*. Упоряд., вст. ст. Р. Кирчіва. Київ: Наукова думка, 1992. 175 с.
  19. Гнатюк В. Передне слово до збірника «Коломийки». *Вибрані статті про народну творчість*. Київ: Наукова думка, 1966. С. 151—173.
  20. Кузів І. *Житте-буття, звичаї і обичаї гірського народу*. Зоря. Львів, 1882. С. 70—102.
- REFERENCES
- Shubravskaya, M.M., & Pravdiuk, O.A. (1970). *Wedding*: in 2 volumes. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Boltarovich, Z.Ye., Budzan, A.F., & Harasymchuk, R.P. (1983). *Boyko region: Historico-ethnographical research*. Kyiv [in Ukrainian].
- Vovk, F. (1995). *Wedding ritual and customs in Ukraine. The studies of Ukrainian ethnography and antropology*. Kyiv: Mystetstvo [in Ukrainian].
- Borysenko, V. (1988). *Wedding customs and rituals in Ukraine*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Marchuk, Z. (2006). *Geneology of Ukrainian wedding*. Lutsk [in Ukrainian].
- Hnatiuk, Volodymyr. (1908). Boykos wedding in Mshantsy (Starosambir district). *Materials for Ukrainian- Rus ethnology* (Рр. 1—29). Lviv [in Ukrainian].
- Kmit, Yurii. (1908). Boyko weeddng in Hvizdztsy (Turka district). *Materials for Ukrainian- Rus ethnology* (Рр. 82—100). Lviv [in Ukrainian].
- Kuzelia, Zenon. (1908). Boyko wedding in Lavochna (Stryi district). *Materials for Ukrainian-Rus ethnology* (Рр. 121—150). Lviv [in Ukrainian].
- Levynskiy, V. (1908). Boyko wedding in Dobrohostov (Drohobych district). *Materials for Ukrainian-Rus ethnology* (Vol. X, pp. 101—120). Lviv [in Ukrainian].
- Sokil, V., & Sokil, H. (2014). Boyko wedding from village Dovhe in Drohobych district. *The Ethnology notebooks*, 4, 801—816 [in Ukrainian].
- Bolibrukh, Lina. (2008). Periwinkle ritual in a wedding ceremony in Bohorodchany. (According to ethnographical materials of the expedition in 2008). *The Ethnology notebooks*, 3—4, 309—313 [in Ukrainian].
- Hlavatska, Liudmyla. (2010). Periwinkle ritual as one of the main elements of a traditional wedding in the eastern Boyko region (Rozhniativ). *Wedding ceremony within time and space: the materials of international scientific conference «Odesa ethnographical readings»* (Рр. 8—25). Odesa [in Ukrainian].
- Lenio, Taisia. (2013). Boyko-Transcarpatian periwinkle ritual of the middle of 20th century (according to expedition materials). *Folklore and ethnology*, 1, 27—32 [in Ukrainian].
- Shulha, Z. (2009). *To marriage. Ukrainian wedding ceremony acting*. Lviv: Apiori [in Ukrainian].
- Hoshovskiy, B. (1971). *At the origins of Slavic people folk music*. Moskow [in Russian].
- Zborovskiy, P. (2002). *Boyko wedding ladkankas*. Lviv [in Ukrainian].
- Yefremova, L. (2006). *The tunes of Ukrainian wedding songs*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Lozynskiy, Y., & Kyrchiv, R. (1992). *Ukrainian wedding* (Рр. 145—155). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Hnatiuk, V. (1966). Selected articles about folklore. *Foreword to collection Kolomyiky* (Р. 158). Kyiv [in Ukrainian].
- Kuziv, I. (1882). Life-being, traditions and customs of mountain people. *Zoria* (Рр. 70—102). Lviv [in Ukrainian].